

Tomater 2019

Cherrytomater: Lad dem gerne beholde 2-3 stammer nedefra og knib resten af sideskuddene.

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
1	Sweet baby	Rød	Cherry	Ja		Letdyrket kirsebærtomat. Giver et stort udbytte af små røde tomater. Høstes løbende, Skønt at spise dem solvarme direkte fra planten. Sideskud skal knibes af. God i 2018. Fik skimmel på friland.	
2	Ildi	Gul let pære- formet	Cherry	Ja	Beskyttet sted	Mange tomater på klasen. Giver masser af tomater med frisk og ok smag. Op til 120 frugter i en og samme klase. Dyrkes i drivhus eller udendørs på beskyttede steder. Høst løbende. Planten kræver støtte. Skuddene i bladhjørnerne knibes. (2018, blev meget høj, gav mange tomater af flere omgange) (ikke sået i 2019)	

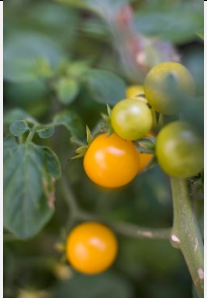
	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
3	Supersweet 100 F1	Rød	Cherry	Ja	Meget beskyttet	En meget højtydende og god sort, primært til drivhus. Høst løbende ca. 4 cm store frugter. Planten kræver støtte. Skuddene i bladhjørnerne knibes. God i 2018. Fik hurtigt skimmel på friland.	
4	Sungold F1	Gulorange	Cherry	Ja	Beskyttet	Regnes for en af de sødeste og tyndskallede tomater. Dertil kommer, at Sungold er særdeles dekorativ såvel i drivhuset som i en stor krukke på terrassen. Egner sig fantastisk med sin orange farve og krydrede, fyldige smag i en salat eller som snack. Sungold er en af de tomater, man aldrig kommer til at smage fra et dansk supermarked, så her må man selv på banen og dyrke den. Modner over en lang periode, Sungold bliver mandshøj, så den skal bindes op. <i>(Amy's Apricot siges at være en frøfast konkurrent til Sungold)</i>	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
5	Artisan Golden Bumble Bee (Impecta)	Guldgul	Cherry	Ja	Beskyttet	En super lækker gul cherrytomat med rød/orange striber. De er meget søde og velsmagende. Tomaten bliver 2-3 cm.	
6	Chokolade cherry	Mørk chokolade brun	Cherry	Ja	Beskyttet	Højtydende sort med spændende udseende, til drivhus eller et beskyttet sted udendørs. Små, søde tomater med mørke striber. Kan dyrkes i en stor krukke. Planten kræver støtte. Større end black cherry, og lidt sødere. Sprækker ikke. Skal have lov at vokse ret vildt, så får man mange, mange små skønne tomater.	
7	Blue Angel (Plum)	Røde med lilla skuldre	Cherry	Ja		Cherrytomat med anthocyan farve fra den vilde sorte galapagos tomat. Frugterne er røde med lilla skuldre når de er modne. Søde.	
8	Brandywine Cherry (Plum)	Rød	Cherry	Ja		Miniudgave af Brandywine tomater, 2 m høje, med samme smag som de store gamle sorter bøftomater som stammer fra Amishfolket i Pennsylvania. Denne er en ny selektion fra 90erne. Lad den beholde 2-3 grene fra basis og nip bladhjørnerne. Stort udbytte.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
9	Haleys Purple comet. (Plum)	Lilla-brun med grøn nakke	Cherry	Ja		Syrligsød. Mellemstor cherrytomat en krydsning med Cherokee purple, som er en af de mest velsmagende tomater i verden. Store høje frodige planter, Produktiv, god syre-sødme balance og masser af smag.	
10	Black cherry (Bingenheimer)	Sort	Cherry	Ja		Planten er sund, bliver enorm og meget yderig, frugterne kommer allerede i juli i større mængder, og den bliver trofast ved til oktober. Udenpå er frugterne blegt lilla, og ser faktisk ikke ud som om de er modne, indeni er de meget mørke og rigtfarvede når de er modne, med en virkelig overbevisende sødme og aroma. arvesort, 65 dage. Kan splitte ved pludselig vanding efter udtørring	
11	Primabella (Bingenheimer)	Rød	Cherry		Ja	Skimmelresistent. (fra Bingenheimer) A very vigorous outdoor cherry tomato with medium-early red fruits and fine sepals. Average fruit weight 25-30 g. Very robust plants with dark green leaves, exceptionally resistant to Phytophthora (blight). Good, firm fruit that keep well. Well-rounded flavour, sweet-sour taste (AS). Recommended for the young plant market.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
12	Totem F1	Rød	Potte	Nej	Beskyttet	Skal ikke knibes. 4 cm. En ideel tomatplante til folk med en lille have eller altan. Er ret små (45-90 cm) og kan derfor plantes i en potte. Du kan plukke kilovis af frugter på én plante, som giver en herlig smag.	
13	Lille Lise (Tony)	Rød	Potte - Cherry	Nej	Ja	Fået af Tony Bülow som har lavet den. Må ikke sælges. <u>Skal så vidt mulig deles</u> med andre. Sorten producerer en masse små og smagfulde røde tomater, og planten bliver maks. 40 cm høj. Dette er en tomatsort som er super for de med dårlig plads, eller som ikke ønsker sig en stor plante. Nogle har held med den om vinteren i vindueskarmen.	
14	Green sausage (Plum)	Grøn med gyldne striber	Potte	Nej		Mange aflange frugter. Tidlig. Lav og busket plante. Egnede til potte. Gammel 'Heirloom' sort. Lang, tilspidset pølseformet grøn tomat med gule striber. Mild, syrlig-sød smag. Meget tidlig med smalle nærmest bregneagtige blade. Bliver kun 60 cm høj. Skal ikke beskæres eller knibes, meget fin og dekorativ i potte. Giver masser af frugter.	

	Sort	Farve	Type	Indeter- minant	Friland	Bemærkninger	
15	Kinesisk Vild Tomat (Plum)	Gul	Ribs?	Ja	Ja	Meget sjælden Kinesisk vildtomat, <i>Lycopersicon pimpinellifolium</i> . Friland, enorm plante, med kirsebærstore gule frugter, med stor, sød/syrlig smag. Den har atypiske blade, som nærmest er små og runde, nem at kende. Må gerne gro lidt vildt.	
16	Red Marbles. Vild tomat (Plum)	Rød	Ribs - cherry	Ja	Ja	Ribstomat. Vild tomat <i>Lycopersicon pimpinellifolium</i> , masser af små kirsebærstore aromatiske tomater på 2 m høje meget letløvede planter med lange tynde arme. Det er dens natur, og man skal lade den vokse ret vildt, så får man frugter i meget lang tid.	
Vintertomater er gemmetomater <i>Disse sorter dyrkes om sommeren, men høstes let umodne, hænges op i små bundter og kan holde sig hele vinteren.</i>							

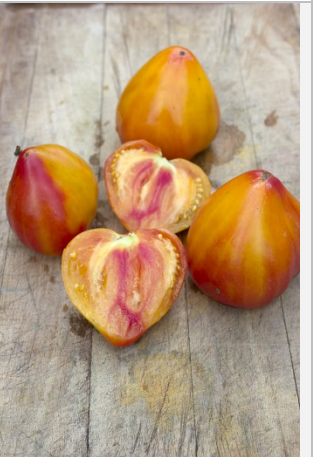
	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
17	Yellow out red in. Vintertomat (Plum)	Grumset orange	Almindelig	Ja		Kan holde sig længe et køligt sted. Rødorange indeni, grumset orange udenpå. Helt anderledes tomat, skindet er orange med gråt flor, den ser ret kedelig ud, men indeni er den meget smukt gulerodsfarvet ved modenhed, og holder i plukket tilstand ekstremt længe, hvad den også gør på planten.	
18	Longkeeper . Vintertomat (Plum)	Orange med gråt flor	Almindelig	Ja		Kan holde sig længe et køligt sted. Rødorange indeni. Helt anderledes tomat, skindet er orange med gråt flor, den ser ret kedelig ud, men indeni er den meget smukt gulerodsfarvet ved modenhed, og holder i plukket tilstand ekstremt længe, hvad den også gør på planten.	
19	Can Burgunya. Vintertomat (Plum)	Orange	Almindelig	Ja		Faste orange tomater, perfekt til tomatsauce og semitørring. Catalansk arvesort. Høstes let umoden og hænges op til tørre et lunt og luftigt sted. I Danmark skal man ikke lave så tykke bundter, men hænge klaserne op hver for sig. De kan spises i løbet af efteråret og til jul. Meget store planter og stort udbytte.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
20	Berner Rose	Mørk rosa	Bøf	Ja	Beskyttet	Gammel schweizisk frilandstomat. En mørk rosa hairloom tomat. Denne store, røde tomat er en rigtig delikatesse. Det er en gammel sort, der stammer fra Schweiz. Den er tidlig og er en af de mest velsmagende salat-tomater. Trives både i drivhus og på friland. (2018, virker ikke tidlig som beskrevet. Smager godt, fik hurtigt skimmel ude)	
21	Marmande	Rød	Bøf		Beskyttet	Marmande giver flotte store røde bøftomater og giver så mange tomater, at det kan være nødvendigt at binde grenene op. Det største udbytte fås, hvis man undlader at knibe for mange sideskud. (Her bliver den bedst i drivhus)	
22	Datterino	Rød	Cherry/ daddel			Daddeltomat – frø fra tomat fra brugsen. (ved ikke om den er frøfast) Datterino Tomaterne kommer fra Puntalon i det sydlige Spanien. Disse tomater har en sød, krydret smag og et sprødt skind. Spis dem som snack eller kom dem i den nykogte pasta med friskhøvlet parmesan.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
23	Brandywine (Impecta)	Rosa Pink	Bøf	Ja		En kæmpe rosa/pink bøftomat opdaget i 1885 i USA. Kåret som bedste bøftomat i USA nogensinde. Meget tyndskallet (hvorfor kun hobbydrivhuse kan bruge den). En saftig tomat med en hel speciel eftersmag af vandmelon og grøn hasselnød. De fleste gamle sorter er "kartoffelbladede". Bedst i drivhus. Brandywine tomater er meget søde, arvesorter af tomater i mange farver, selv om den oprindelige er rød. 85 dage.	
24	Ananas (Impecta)	Orange	Bøf	Ja		Fra 1900. Kulturarv. Ananastomat, stammer fra USA. Det er en stor beefsteakelignende tomat, som kan veje helt op til 1 Kilo. Den modner i en smuk gul farve ofte med røde striber. Den er meget kødfuld, dog kernefattig, og den er meget mild i smagen.	
25	Ananas (Plum)	Gul-orange-rød tomat	Bøf	Ja		Stor smuk. Variabel flammert gul-orange-rød tomat. Velsmagende. Ananas, en gammel fransk tomatsort, en af de sødeste bøftomater, orange med røde partier, både indeni og uden på frugten. Enorm frugt, sød, stor smag af tropisk frugt, smuk og nem. (Plums Ananas vokser hurtigere end Impectas. 13.4.19)	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
26	Ananas noir (Bjarne)	Grøn, gul og lilla mixed	Bøf	Ja		En ny tomat. Denne usædvanlige tomat er udviklet af Pascal Moreau, en belgisk gartner. Tomaten er flerfarvet (grøn, gul og lilla mixed). De vejer op til 750 gram pr stk. kødet er klart grønt med mørkerøde aftegninger. De har en rigtig lækker og meget speciel smag: sød og røget, med let citrus undertoner.	
27	Orange Jazz (Karna)	Orange	Bøf	Ja		Fra Karna Maj via PØs jubilæumsfest 2018 Orange Jazz is a beautiful orange beefsteak tomato with yellow stripes. Orange Jazz is a true-breeding (OP) variety. It is a highly productive indeterminate variety that does very well when planted in the ground and given lots of space to grow in. Staking is recommended for the very large plants. Orange Jazz produces prolifically, starting at about 75 days after transplant.	
28	French Oxheart (Plum)	Lyserød	Bøf		Beskyttet	Hjerteformet lyserød, enorm tomat. 'Oxheart giant', oksehjerte, 'Coeur du beuf', kært barn har mange navne. En gammel sund kartoffelbladet sort med faste hjerteformede enorme lyserød tomater med god smag. Arvesort 75 dage. Lidt slasket vækst, kræver god støtte.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
29	Oxheart (Impecta)	Dybpink	Blomme/ Sugo	Ja		Fra 1925. Kulturarv. Hjerterformede røde. Fjern sideskud. Oxheart er en stor, dybpink og hjerterformet tomat der oprindeligt kommer fra Kosovo. Den er meget kødfuld og har en intens sød tomatsmag, der virkelig gør den til en specialitet. Tomaterne er gode både friske og tilberedte.	
30	Russian orange oxheart (Plum)	Orange	Bøf og sugo			Høje, meget produktive planter, Hjerterformede faste tomater med røde striber både uden på og inden i kødet. Meget få frø, god sødme og masser af frugtsmag. En gammel sort fra Rusland, store saftige hjertetomater med meget stor smag for en orange tomat. Ligner en fersken og passer fint i en frugtsalat, pink striber udenpå og i kødet, 1,5 m. frodig og yderig.	
31	Fuglebjerg- gårds Black ruffled (Plum)	Sort	Sugo			En spontan afart, langt større, med flere krøller end Black Prince, ret tidlig, frodig, mellemhøj, skal ikke beskæres ret meget.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
32	Mango (Plum)	Skrigende orange	Blomme Sugo	Ja		Høj vækst, lidt sen, holder længe på planten. Orange sugotomat. Denne tomat er Plums egen krydsning, helt tilfældigt! En meget smuk og velsmagende tomat, ægformet, med den mest nuttede lille spids. Skrigende orange, meget tyndskallet, saftig, sødmefyldt og aromatisk. Høj plante, sund, og meget, meget produktiv. Fin i salater, som henkogt, i salsa.	
33	Bedouin (Plum)	Lillaagtig	Blomme Sugo		Beskyttet	Lilla, aflang, mørkebrun salat/Sugotomat. Tidlig, pæreformet brunrød tomat med grøn nakke. Meget særlig, sjælden. Sylrigsød, og krydret, virkelig fin i salsa, henkogt og til madlavning. Jeg kan godt lide den også som salat, men den er blød når den er moden. Modstandsdygtig over for at sprække.	
34	Jersey Devil (Kridtvejs)	Rubinrød	Sugo mad-tomat	Ja		Peberfrugtliggende og meget aflang pastatomat. Frugterne kan blive helt op til 12 cm lange. De modner fra orange til rubin rød. Frugterne er meget kødfulde og har kun få frø. Smagen er meget lækker.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
35	San Marzano		Sugo mad-tomat	Ja/måske		Aflang stor madtomat. Skal knibes. San Marzano Tomat bliver verden over betragtet som den bedste Tomat, når der skal laves tomatsoauce. San Marzano er en blommetomat med både kraftig og sød smag. Disse Tomater har næsten ingen kerner men masser af kød. (2018, Blev ikke så høje, fik hurtigt skimmel udendørs. Tomat bedst i en tilberedt form, rigtig god som henkogt)	
36	Michael Pollan (Plum)	Grøn med gyldne striber		Ja		Grøn snurretopformet med gyldne striber. Tidlig mellemhøj. Fra wild boar farms. Snurretopformede, grønne og gulstribede, mellemhøje planter, milde, søde frugter, og rigtig mange af dem, Opkaldt efter den amerikanske miljøforfatter og aktivist Michael Pollan. Opsigtsvækkende, gode til sauce og salat, men ikke den mest smagfulde tomat.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
37	Amethyst Jewel (Plum)	Lyserøde, sort-lilla pletter	Almindelig	(delvis)		Mellemstor, sød og frugtagtig uden ret meget syre. Ca. 2 meter høj. Mellemstore lyserøde tomater med sort-lilla pletter og striber. God gammeldags tomatsmag, Mellemstore planter som ikke behøver meget beskæring. Mellemtidig.	
38	'Green Zebra' (Kridtvejs)	Lysegrønne med mørke striber	Almindelig	Ja		Lysegrønne tomater med mørkegrønne striber. Mellemstore frugter 3,5-5 cm. Almindelig tomat, men modner som grøngul med mørkegrønne striber. Sorten har en meget kompleks aroma af syrlighed, citrus, umami og grøn stjernefrugt. Tomaten er moden når frugten begynder at blive blød. Pænt udbytte. Gl. Sort.	
39	Hildares F1	Rød	Almindelig	Ja	Beskyttet	Resistent for fløjlsplet. Klassisk rød tomat, der giver tidligt udbytte. Planten kræver støtte. Skuddene i bladhjørnerne knibes. (2018. Smager udmærket, har ret kraftig skal, Ikke sået i 2019).	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
40	Harzfeuer F1	Rød	Almindelig		Beskyttet	Mellemstore tomater. Med grøn krave til de er modne. Robust, kraftigt voksende. Sødme fuld smag. Forbedret Gemini. Tidlig og robust sort. (2018, ok almindelig smag og udbytte. Fik hurtigt skimmel ude.) (Den bliver ofte solgt som Gemini).	
41	Ace 55 vf.	Rød	Almindelig	Nej		60-75 cm. Skal knibes men ikke i toppen! Store tomater. Lavt syreindhold, men alligevel en smagfuld sødme. Planterne er kraftige og kompakte og denne sort har en stor modstandsdygtighed over for sygdomme og skadedyr. Rigtbærende sort, som der kan plukkes modne tomater af over en lang periode. Forvent ca. 80-85 dage fra såning til første høst. (2018, virker ikke særlig sunde, smager ok. Fik skimmel ude). (ikke sået i 2019)	
42	Tigerrella	Rød med striber	Almindelig	Ja	Beskyttet	Skal knibes. 150-200 cm. Spændende sort, der giver tidligt udbytte. Giver middelstore, røde tomater med gyldne striber. Planten kræver støtte.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
43	Money maker	Rød	Almindelig	Ja	Beskyttet	'Moneymaker' blev introduceret på det engelske marked i 60'erne og blev hurtigt en af de mest populære sorter blandt engelske hobbyavlere. En pålidelig tomat-sort, der er sund og robust og giver et stort udbytte af helt klassiske tomater. De er velsmagende og saftige, mellemstore og ensartede med rødt skind. Forvent ca. 75-80 dage fra såning til første høst.	
44	Sub Arctic Plenty. Heirloom tomat. (Plum)	Rød	Almindelig	Nej	Ja	Den mest kuldetålsomme tomat i verden, men man kan ikke få alt, smagen er ikke så rig som i senere tomater. Sætter frugt også i meget kolde somre. Determinant, dvs. skal ikke knibes. Planterne bliver sjældent højere end ca. 120 cm og er buskagtige i vækstform. Kan dyrkes i krukke eller direkte på friland.	
45	'Outdoor girl' (Kridtvejs)	Rød	Almindelig	Nej	Ja	Ideel til dyrkning udendørs i danske klima. Outdoor Girl er en tidlig tomat med god smag, pålidelig til at producere en god høst af mellemstore tomater. Anbefales til dyrkning udendørs, men kan også vokse indendørs, dog kan der forekomme meget store planter. Busktomat, Skal ikke knibes! Kartoffelbladet.	

	Sort	Farve	Type	Indeterminant	Friland	Bemærkninger	
46	Mountain magic F1 (Bjarne)	Rød	Almindelig	Ja	Ja	En meget robust og modstandsdygtig tomat – den skulle ikke blive sveden af i forårssolen og så er den stort set resistent overfor de gængse tomatsygdomme som kartoffelskimmel. Tomaten vejer gennemsnitlig 60 g. Kræver opbinding.	
47	Bloody Butcher	Rød	Almindelig Potte	Nej-måske?	Beskyttet	En meget tidlig sort, som giver røde runde tomater som varierer stærkt i størrelse og form nogle er runde andre ligner små bøftomater, vægten svinger mellem 30-225g. Bladformen er af kartoffelplante typen. En sort du med fordel kan dyrke og nyde, mens du venter på de andre sorter skal modne. Smagsmæssigt beskrives den som aromatisk og sød. Er velegnet til både salat og henkogning. Skal ikke knibes!	
48	Dorenia (Bingenheimer)	Rød	Almindelig	Ja	Ja	Almindelig tomat (tæt på skimmelresistent) (<i>minder om Mountain magic F1</i>)	
49	Dulcita F2	Rød	Cherry	Ja		Frø fra tomat købt i brugsen 25-01-19. Smagte ret så godt.	

	Sort	Farve	Type	Indeter- minant	Friland	Bemærkninger	
50	Andenhorn	Rød	Sugo Stuffer	semi		Slanke og spidse røde frugter på op til 18 cm lange. Gode til fyldning. Det siges at sorten er opkaldt efter den form som tomaterne har - som er aflange og med en spids ende, som synes at minde om ko horn. Smagen er sød, og tomaterne har et fast, tørt kødfyldt frugtkød. God allround anvendelse lige fra frisk og rå i salat, til henkogning og tilberedt som sauce og pure. Vægten kan varierer mellem 85- 283 g. Der er varierende informationer om sortens vækstform, der nogen steder står anført som indeterminant og andre steder som semi-determinant. Bladformen er almindelig af type.	
51	Black krim	Mørkerød til rødbrun	Ml. stor bøf	Ja		Tomaterne er mahoniefarvet med grønne skuldre, men kræver en varm og solrig sommer for at få den dybe mørke farve. De bliver næsten helt sorte når de får tilstrækkelig med sol og varme - som bedst opnås i drivhus. Smagen beskrives nogen steder som meget sød - andre beskriver smagen som saftig, rig, krydret og lidt røget og saltet. Velegnet til skiver og salat.	

	Sort	Farve	Type	Indeter- minant	Friland	Bemærkninger	
						Tomaterne er uregelmæssige af bøftomat typen -dog lidt flade i formen. Vægten på tomaterne kan variere stærkt og være mellem 100-500g. Sorten har en høj ydeevne og høj tolerans overfor tørke, lave temperaturer og sygdom. En indeterminant heirloom tomatsort, som giver relative sent modne tomater. Bladformen er almindelig. Kan dyrkes i drivhus og på friland. Der skal nævnes at frøene kan være op til 1 måned om at spire. Det fortælles at sorten stamme fra Isle of Krim i Sortehavet, mellem Ukraine og Tyrkiet, i det tidligere Sovjetunion. Det menes, at soldater der vendte hjem fra Krimkrigen, i slutningen af det 19. århundrede, medtog disse frø, og delte ud af dem. Som et resultat af disse frø blev senere udbredt i hele Europa. Læs historie om Black Krim her: http://www.seedsavers.org/black-krim-tomato	
52	Rød russer	Rød	Bøf			Stor, flad og rund bøftomat	

Noter:

For rigtig at kunne omgås og navnlig vælge de rigtige tomatsorter til drivhus, friland og potter er det vigtigt at vide lidt om tomatens genetik.

I den sydamerikanske jungle har urtomaten kravlet hen over skovbunden, slået rødder hist og her og slynget sig til vejrs på passende stammer. Den er faktisk nærmest en slags lian, der kan vokse i længden i mange år.

Indeterminate sorter

De fleste af vores drivhussorter bevarer denne ubegrænsede (på engelsk »indeterminate«) længdevækst på hovedstænglen. De skal knibes for at holde formen, men sætter nye blomsterklaser, så længe hovedstammen får lov til at vokse. Og hvis man lader et sideskud vokse ud, sætter det også blomster. De kaldes populært for snoretomater.

Determinate sorter

Busk-, potte- eller flerstammede tomatsorter er genetisk programmeret til at standse længdevæksten og modne frugterne, så snart de har nået et bestemt antal klaser (»determinate« sorter). Dette antal varierer fra sort til sort. Topskuddet får besked om at blive blomst, og så er det slut med længdevækst og nye blomsterklaser. Dette sker også på sideskuddene. Det er derfor man ikke må knibe denne type tomat – eller allerhøjst kun studse den lidt – for ellers vil man fjerne de fleste af blomsterklaserne. Disse determinate tomatsorter giver en kortere, men mere busket plante, der modner frugterne i løbet af kort tid. Det er også derfor, at planterne hurtigere bliver gamle og triste at se på.

Dyrket i potter vil disse tomatsorter være meget dekorative som unge planter, men skal skjules lidt bag de andre, når løvet falmer.

Dyrkning: Smagen er MEGET afhængig af dyrkningen. De smager af vand, hvis de står i meget vand. Organisk gødning giver bedre smag end alm. NPK. Dog er den flydende økologiske gødning IKKE altid anvendelig i kapilærkasser, den kræver jord for at virke. Læs deklarationen på flasken. (Rådner hvis den hældes i vand).

Kapilærkasser: Forbedr din plantesæk med lidt kalk og erstat gerne 1/3 af jorden med kompost. Det skal blandes godt rundt. Tilsæt et par håndfulde langtidsvirkende organisk gødning og gerne en spiseske epsonsalt til blandingen. Sækken vandes til inden du planter dine tomater i den. Køb evt. en ekstra sæk jord til plantehullerne. Hvis du vil have mest mulig smag skal du IKKE fylde kassen op med vand, (det gør du kun hvis du er væk hjemmefra i nogle dage.) De bedste jeg har haft fik 1 kande vand af gangen, hvor noget af det vandes oppe fra. Hen på sæsonen skal der måske lidt gødning og epsonsalt til igen.

Dyrkning i Jorden: Hvis du kan, så smid et par træstammer, brændestykker o.l. under jorden. (Må gerne være halvtrådne). Når de rådner virker de som en svamp og holder godt på vandet. Med tiden opbygges et godt humuslag. Over træstykkerne blandes almindelig jord med kompost (Jeg bruger det fra genbrugspladsen). Der tilsættes også kalk, organisk gødning og evt. lidt epsonsalt til blandingen. Mangler du jord kan plantesække godt bruges.

Jorden grundvandes godt, gerne over et par dage inden udplantning. Der passes med vand i starten til de har fået godt fat, efter et par uger skal der kun vandes når planterne hænger. Giv hellere en grundvanding en gang imellem end sjatvandinger hele tiden.

Put græsafklip og brændenælder på som jorddække en gang imellem, det gøder godt. Tang og ålegræs er også fint jorddække.

Plant gerne Basilikum, tagetes, koriander sammen med tomater.

Plantning: Plant dem gerne dybt – op til første blomsterklase. Bruger du plantesække så læg planten ned 2 dage før udplantning, så har toppen rejst sig, og stænglen kan puttes vandret ned i jorden.

Formering:

Tomater der ikke er F1 sorter, kan man næsten altid tage frø fra og få den samme slags tomat ud af det.

Du piller frø ud af en moden tomat, putter dem i en kop vand, lad dem stå i 3-4 dage og skyl dem så i en si. Lad tørre på et kaffefilter et par dage. Gem i filteret. Husk navn og årstal på.

Stiklinger er nemme at lave fra sidekud: Der skæres skråt af lige under et bladfæste, hvor bladet er klippet af. Stikkes i jord og lad den stå i let skygge i en uges tid.

Såede et par Lille Lise og Totem F1 1. oktober 2018. Blomstrer fra første april.

Såede de fleste andre 1. marts 2019. Pottet om 1. april.

Outdoor Girl sås 8. marts

Dorenia, Primabella, Black cherry sås 29. marts.

Eftersåning af et par vintertomater og green zebra 13. april.
